„Прызыў у войска перашкодзіў яму завяршыць навучанне ў школе. Фактычна дзясяты клас ён скончыў двойчы: экзамены здаў пасля вайны, ужо з'яўляючыся супрацоўнікам міліцыі"

АХОВА
ПАД ЗНАКАМ САВЫ
№ 4 (8)
СУМЕСНЫ ВЫПУСК «ЗВЯЗДЫ» І ДЭПАРТАМЕНТА АХОВЫ МУС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

„Ваяваць давялося ў разведцы, і за гады ліхалецця нямала вёрстаў прайшоў па шматпакутнай беларускай зямлі."

СПЕЦВЫПУСК ПРЫСВЕЧАНЫ 65-ГОДДЗЮ ВЯЛІКАЙ ПЕРАМОГІ

ПА ЖЫЦЦІ З «АХОВАЙ»

Уладзімір Васільевіч Нялюбін нарадзіўся 5 лютага 1924 года ў вёсцы Лаж Вяцкай губерні (цяпер Кіраўская вобласць) у Расіі. Будучы па натуры вельмі цікаўным, аднойчы прачытаў дзесьці пра канструкцыю фотаапарата і адразу загарэўся ідэяй яго зрабіць. І змайстраваў такі фотаапарат-самаробку! Якасць здымкі гэтым прыборам была не вельмі добрая, але рысы твару маці, якую Валодзя сфатаграфаваў першай, апарат перадаў. Яшчэ маленькі Валодзя марыў служыць у кавалерыі — вельмі ж ён добра ездзіў і ўпраўляўся з коньмі. Але не склалася. Прызыў у войска перашкодзіў яму завяршыць навучанне ў школе. Фактычна дзясяты клас ён скончыў двойчы: экзамены здаў пасля вайны, ужо з'яўляючыся супрацоўнікам міліцыі.

У час вайны Уладзімір Васільевіч сур'ёзна пашкодзіў нагу, з-за чаго не трапіў пад Сталінград (а іх рыхтавалі да адпраўкі і чакалі толькі каманды).

На перадавой Уладзімір Нялюбін сустрэў сваю будучую жонку. Аднойчы ён назваўся тэлефаністцы: «Маршал Конеў». Дзяўчына, зразумела, не паверыла і пажартавала ў адказ. Знаёмства завязалася на ўсё жыццё.

Пасля Вялікай Айчыннай Нялюбін удзельнічаў у ахове і канваіраванні ваенных злачынцаў — нямецкіх генералаў, якія трапілі ў палон, у тым ліку і генерал-фельдмаршала Паўлюса. Дэмабілізаваўся толькі ў 1950 годзе ў званні старшыны, хоць быў на афіцэрскай пасадзе — сакратара бюро камсамола батальёна 243 палка канвойных войскаў МУС СССР. Пасля адправіўся ў Беларусь, у Столінскі раён, дзе пражывалі бацькі.

У 1953 годзе Уладзімір Васільевіч ужо вучыўся ў Ленінградзе, у школе палітработнікаў міліцыі СССР. Пасля стаў інструктарам палітаддзела Рэспубліканскага ўпраўлення міліцыі. З 1956 года ён ужо оперупаўнаважаны Крымінальнага вышуку МУС БССР. У 1962-м Нялюбіна прызначаюць намеснікам начальніка аддзела пазаведамаснай аховы МАГП БССР, а праз год — намеснікам начальніка аддзела службы і інспектавання УПА пры МАГП БССР. У 1964 годзе афіцэр з адзнакай скончыў Вышэйшую школу Міністэрства аховы грамадскага парадку РСФСР, атрымаўшы кваліфікацыю юрыста.

Больш за дзесяць гадоў, з 1971 па 1984 год, Уладзімір Васільевіч узначальваў Упраўленне пазаведамаснай аховы пры МУС БССР. Пры ім служба аховы зрабіла магутны рывок у развіцці, асабліва што датычылася матэрыяльнай базы. Як успамінае Уладзімір Васільевіч, яму даводзілася ўнікаць ва ўсе пытанні, што датычыліся як непасрэдна службы, так і ўсяго, што з ёй звязана. Цяжка было, але нічога — справіліся, служба аховы для яго стала другой сям'ёй. Двойчы Уладзіміру Васільевічу прапаноўвалі ўзначаліць абласныя УУС Беларусі, але ён адмаўляўся. А пасля выхаду на заслужаны адпачынак Нялюбін па-ранейшаму перажывае за падраздзяленне.

Уладзімір Васільевіч мае шэраг дзяржаўных і ведамасных узнагародаў, сярод якіх медалі «За баявыя заслугі», «За перамогу над Германіяй у Вялікай Айчыннай вайне 1941—1945 гг.), «За бездакорную службу», «За выдатную службу па ахове грамадскага парадку», «Ветэран працы».

Сяргей БУЙНОЎСКІ, начальнік Дэпартамента аховы МУС Рэспублікі Беларусь, палкоўнік міліцыі:

«ВЕТЭРАНЫ ВЯЛІКАЙ АЙЧЫННАЙ ВАЙНЫ — ГЭТА НАШ ЗАЛАТЫ ФОНД»

— Сяргей Аляксандравіч, ветэраны вайны і службы аховы — наколькі блізкая вам як кіраўніку гэтая катэгорыя людзей?

— Ветэраны Вялікай Айчыннай вайны — гэта наш залаты фонд. Хацелася б зрабіць для іх усё магчымае не толькі ў святы, але і ва ўсе наступныя дні і гады, каб яны адчувалі сябе ахінутымі нашым клопатам і бясконцай удзячнасцю за свой подзвіг.

У Дэпартаменце аховы заўсёды асаблівая ўвага надаецца ветэранам, а ўдзельнікам Вялікай Айчыннай — тым больш. Усяго па рэспубліцы тых, у каго за спінай засталіся ваенныя гады трывог і бяссонных начэй і хто пасля стаяў у вытокаў стварэння і стаўлення службы аховы, засталося не так ужо многа, усяго 217 чалавек.

Практычна ўсе найважнейшыя падзеі ў жыцці і дзейнасці падраздзяленняў аховы — службовыя калегіі, урачыстыя мерапрыемствы — стараемся праводзіць з іх удзелам. Не ва ўсіх ветэранаў сёння добрае здароўе, але дэпартаментам робіцца ўсё магчымае, каб падтрымаць іх матэрыяльна і маральна. Адна з традыцыйных формаў гэтай працы — наведванне ветэранаў дома. Штомесяц супрацоўнікі кадравага апарата і падраздзяленні ідэалагічнай работы выязджаюць да іх, вывучаюць умовы побыту, вырашаюць усялякія жыццёвыя пытанні. Напрыклад, купляем інвалідныя каляскі для тых, каму ўжо цяжка перамяшчацца, іншае спецыяльнае медыцынскае абсталяванне.

Рэгулярна ладзяцца сустрэчы асабовага складу з ветэранамі, не толькі ў Дзень утварэння службы аховы або ў Дзень міліцыі. Мы запрашаем нашых заслужаных гасцей у дні Прысягі міліцыянераў, атрымання табельнай зброі, на выпускі курсантаў з Вучэбнага цэнтра і падобныя мерапрыемствы.

— Якія нетрадыцыйныя крокі робіць дэпартамент для ўдзелу ў жыцці ветэранаў вайны?

— Летась Дэпартамент аховы правёў акцыю «Ахова — ветэранам» па бязвыплатным абсталяванні сродкамі ахоўнай сігналізацыі дамоў і кватэр ветэранаў вайны. Прычым многія з іх не мелі дачынення да службы аховы — гэта былі Героі Савецкага Саюза і іншыя заслужаныя людзі. Акцыя была прымеркаваная да 65-годдзя вызвалення Беларусі ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў, але гэта не адзіны і далёка не апошні наш крок насустрач ветэранам.

— Якая аддача ад працы, што праводзіцца ў гэтым кірунку?

— Ад нашых франтавікоў мы атрымліваем каласальную аддачу, іх вопыт і бясспрэчны аўтарытэт з'яўляюцца вельмі моцным маральна-псіхалагічным рэсурсам, стымулам для супрацоўнікаў працаваць сумленна і эфектыўна, і яго трэба выкарыстоўваць. Ветэраны шэфствуюць над маладымі кадрамі, прыносяць вопыт папярэдніх пакаленняў, што, зразумела ж, павялічвае лепшыя міліцэйскія традыцыі і прэстыж міліцэйскай службы.

Напярэдадні 65-годдзя Вялікай Перамогі над нямецка-фашысцкімі захопнікамі мне хацелася б шчыра і ад усёй душы падзякаваць нашым дарагім ветэранам, чыё жыццё было сапраўды подзвігам і прыкладам для многіх пакаленняў. Перамогшы ў вайне, яны яшчэ многія гады аддалі высакароднай справе аховы грамадзян ад злачынных замахаў. Дзякуй вам за ўсё і нізкі паклон!

ЛЁС ПАРТЫЗАНА

Віктара Іванавіча Ашчэпкава з Пастаўскім раёнам звязаў лёс.

Нарадзіўся Віктар Іванавіч у Башкірыі. Пасля жыў у Горкім (цяпер Ніжні Ноўгарад). Да 1942 года працаваў канструктарам на ваенным заводзе. Пасля дасягнення прызыўнога ўзросту адукаванага і дзейнага хлопца накіравалі ў школу снайпераў, а пасля ў школу камсамольскіх работнікаў. Пасля заканчэння вучобы Віктара Іванавіча адправілі ў тыл ворага, на тэрыторыю акупаванай Беларусі, у асобную дыверсійна-разведвальную брыгаду імя Леніна, якая дыслацыравалася ва Ушацкім раёне Віцебскай вобласці ў славутай і гераічнай у тыя гады партызанскай зоне. Ваяваць даводзілася ў разведцы, і за гады ліхалецця нямала вёрстаў намерыў, шагаючы па шматпакутнай беларускай зямлі.

Вызваленне партызаны набліжалі кожны дзень. А сустрэўшы перадавыя часці рэгулярнай Чырвонай Арміі, праводзілі іх да горада Докшыцы. Там партызанскую брыгаду расфарміравалі. Большасць байцоў уліліся ў шэрагі салдатаў і пагналі ворага далей на захад. Некаторых пакінулі на вызваленай тэрыторыі падымаць народную гаспадарку. З членаў брыгады былі адабраныя 20 найбольш падрыхтаваных чалавек, якія паступілі ў распараджэнне НКУС. Віктар Іванавіч апынуўся сярод іх.

Пачынаў новую службу Ашчэпкаў памочнікам оперупаўнаважанага. Працаваў у Докшыцах, Браславе, Дунілавічах (у тыя гады — раённы цэнтр), а ў апошні час — на Пастаўшчыне. У першыя пасляваенныя гады міліцыянеры кожны дзень і ноч рызыкавалі жыццём, ліквідуючы бандгрупы. Для Віктара Ашчэпкава як супрацоўніка міліцыі вайна скончылася праз многа гадоў пасля Перамогі...

У 1963 годзе ў Паставах Віктар Іванавіч быў назначаны на пасаду старшага следчага, а пасля ўзначаліў раённы аддзел пазаведамаснай аховы. Менавіта з гэтай пасады ў 1979 годзе пайшоў на заслужаны адпачынак. Але, відаць, такі ўжо ў гэтага чалавека характар, што не можа ён сядзець склаўшы рукі. Менавіта таму Віктар Іванавіч часта наведваецца ў Пастаўскае аддзяленне Дэпартамента аховы. Ужо шмат гадоў ён узначальвае Савет ветэранаў органаў унутраных спраў Пастаўшчыны. І сёння, нягледзячы на сталы ўзрост, Віктар Іванавіч знаходзіць сілы актыўна ўдзельнічаць у выхаванні маладога пакалення супрацоўнікаў органаў унутраных спраў, перадаваць ім свой багаты жыццёвы і практычны вопыт.

ВЯСНА ІДЗЕ — ВЯСНЕ ДАРОГУ!

МІНУЛЫ СПЕЦВЫПУСК БЫЎ ПРЫСВЕЧАНЫ ЖАНЧЫНАМ У ПАГОНАХ, ЯКІЯ СЛУЖАЦЬ У САМЫХ РОЗНЫХ ПАДРАЗДЗЯЛЕННЯХ ДЭПАРТАМЕНТА АХОВЫ МУС РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

ВЯСНА Ж ЯШЧЭ Ў САМЫМ РАЗГАРЫ! У СЁННЯШНІМ НУМАРЫ МЫ ВЫРАШЫЛІ ПРАЦЯГНУЦЬ ГЭТУ ТЭМУ

ЗАПАВЕТНАЕ СЛОВА «ЖЫВЫ»

Душа калектыву

Вы — нашей Родины герои!
Фашисты били Вас огнём,
А Вы разбили и душою!

Лёс Васіля Прохаравіча Яшкова аказаўся добразычлівым — ён вярнуўся з перамогай.

У пачатку вайны 19-гадовы Васіль трапіў у лік курсантаў Махачкалінскага ваенна-марскога вучылішча. Ваяваў на Калінінскім, 1-м Прыбалтыйскім, 3-м Беларускім франтах. Пасля перамогі над фашысцкай Германіяй ужо вопытны баец быў накіраваны на Далёкі Усход для вядзення баявых дзеянняў супраць японскіх інтэрвентаў. За гераічную службу Васіль Прохаравіч узнагароджаны ордэнамі Айчыннай вайны 2-й і 1-й ступеняў, медалямі «За перамогу над Германіяй», «За перамогу над Японіяй», «За баявыя заслугі».

Пасля вайны Васіль Прохаравіч выбраў міліцэйскую службу. Прайшоў шэраг пасад у розных падраздзяленнях, у розных рэгіёнах Беларусі. У 1966 годзе Яшкоў узначальвае пазаведамасную ахову Магілёўскай вобласці. Пры ім служба развівалася, удасканальвалася тэхніка, з'явілася новая паслуга — ахова кватэр грамадзян.

Больш за 30 гадоў Васіль Яшкоў на заслужаным адпачынку. Аднак у свае 88 гадоў не перастае працаваць у розных арганізацыях і з'яўляецца актыўным членам Савета ветэранаў Магілёўскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы. Неацэнная і практычная дапамога, аказаная Васілём Прохаравічам пры фарміраванні экспазіцыі, якая адлюстроўвае гісторыю станаўлення падраздзяленняў аховы вобласці ў гісторыка-экспазіцыйнай зале аблупраўлення. Гэта і асабістая дапамога ў зборы экспанатаў, і прыцягненне да працы іншых ветэранаў, і слушныя парады па фарміраванні асобных раздзелаў экспазіцыі і, зразумела ж, бясцэнныя яго ўспаміны аб першапачатковай арганізацыі нясення службы па ахове маёмасці і дзяржаўнай уласнасці на Магілёўшчыне.

Напярэдадні знамянальнай даты маладое пакаленне супрацоўнікаў аховы вобласці выказвае Васілю Прохаравічу і ўсім ветэранам удзячнасць за чыстае і мірнае неба над галавой, за бясцэнныя ўрокі жыцця, за падораную будучыню. Моцнага Вам здароўя і доўгіх гадоў!

ОЗЕРАВА Вольга

Памочнік начальніка аддзела кадраў па арганізацыйна-штатнай працы Гомельскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы, падпалкоўнік міліцыі. У 1985 годзе скончыла Беларускі інстытут інжынераў чыгуначнага транспарту і па размеркаванні паехала на Малдаўскую чыгунку, у Бесарабскую дыстанцыю грамадзянскіх збудаванняў, дзе працавала на пасадзе начальніка домакіраўніцтва. У 1988 годзе пераехала ў Гомель і паступіла на працу ў Гомельскі праектны інстытут на пасаду інжынера-канструктара. У пачатку 1990 года ёй прапанавалі пасаду інспектара групы кадраў і арганізацыйна-штатнай работы ў аддзеле аховы пры УУС Гомельскага аблвыканкама. У 2004 годзе Вольга была прызначана на пасаду памочніка начальніка аддзела кадраў па арганізацыйна-штатнай рабоце Гомельскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы. За пасляховую працу ўзнагароджана ганаровымі граматамі Дэпартамента аховы і МУС, мае нагрудны знак Дэпартамента аховы «За адзнаку». А ў 2008 годзе Указам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь узнагароджана медалём «За бездакорную службу» III ступені».

Дасягнутыя вышыні кар'еры не перашкаджаюць Вользе быць цудоўнай мамай і жонкай. Яе любімыя хатнія захапленні — кветкі, вязанне, пляценне бісерам, але ў асноўным свой вольны час яна прысвячае дачы, якая з'яўляецца не толькі месцам псіхалагічнай разгрузкі, але і забяспечвае ўсю сям'ю натуральнымі прадуктамі.

ІГНАТОВІЧ Надзея

Міліцыянер роты па ахове банкаўскіх устаноў Першамайскага (г. Мінск) аддзела Дэпартамента аховы, сяржант міліцыі. З выдатнымі паказчыкамі і граматай Вучэбнага цэнтра Дэпартамента аховы «За сумленныя адносіны да выканання службовых абавязкаў, поспехі ў вучобе» яна прайшла першапачатковую 6-месячную падрыхтоўку і пачала выконваць свае службовыя абавязкі ў 2007 годзе. Доўга над выбарам прафесіі не думала, як кажа яна сама, міліцэйскае асяроддзе ёй знаёмае і звыклае з дзяцінства (бацька Надзеі — супрацоўнік аднаго з падраздзяленняў аховы сталіцы).

Людміла БАБУШКІНА

Капітан міліцыі роўна 20 гадоў аддала Ахове. Прайшла няпросты шлях станаўлення: ад інспектара канцылярыі да інспектара міліцэйскай, ваенізаванай і вартавой службы Магілёўскага абласнога ўпраўлення Дэпартамента аховы МУС Рэспублікі Беларусь. Нядзіўна, што яна разбіраецца і ў дагаворнай працы, і ў спецыфіцы суправаджэння грузаў, а таксама ведае тактыку дзеянняў супрацоўнікаў групаў затрымання.

Акрамя таго што Людміла не толькі дысцыплінаваны міліцыянер, спартсменка і нястрымная актывістка, можна назваць яшчэ шэраг важкіх якасцяў: гасцінная гаспадыня, любячая жонка, мама дзвюх дарослых дачок і, з нядаўняга часу, шчаслівая бабуля. Пабываўшы ў гасцях у Людмілы, можна безагаворачна пераканацца ў яе недасяжнасці і на хатняй ніве. Чаго толькі вартыя назвы кулінарных навінак, прыгатаваных майстрам сваёй справы — «Страва багоў», «Асалода», «Напалеон» і, вядома ж, «Ахова».

Над спецвыпускам працавалі:
Уладзімір ЗДАНОВІЧ, Аляксандр ГЕРАСІМАЎ, Юлія АКСЮЧЫЦ, Алена ЯРМАЛІНСКАЯ, Вольга КІПЧАНКА, Аксана САЛЯНЮК, Наталля ІГНАТОВІЧ.

У ЖЫВЫХ ЗАСТАЛІСЯ НЯМНОГІЯ

«Восемь десятков с половиной
На моем уже счету —
Трудно верится, но с Судьбою
Я в согласии живу».
(В. Кисляк)

Аляксей Сямёнавіч нарадзіўся 11 сакавіка 1924 года ў вёсцы Архангельскае Пензенскай вобласці. У 1941 годзе скончыў сярэднюю школу, паступіў у Кемераўскае пяхотнае вучылішча. Вялікую Айчынную сустрэў радавым узвода сувязі 52 стралковага палка 77 стралковай дывізіі — яго, як і многіх іншых недавучаных курсантаў, адправілі на фронт.

«Знялі ўсё вучылішча і адправілі пад Сталінград, — успамінае Аляксей Сямёнавіч, — мы ішлі пехатой. Зіма, мароз — ні вопраткі цёплай, ні ежы. Цяжкія былі на тых землях баі, крывавыя... Адзінкі засталіся жывыя. У адным з такіх я атрымаў асколачнае раненне, больш за суткі праляжаў на снезе, і ў шпіталі пасля лячылі нават не раненне, а ўскладненні пасля сур'ёзнага абмаражэння».

Пасля шпіталя, дзе Нагачын правёў амаль паўгода, ён вярнуўся ў сваю часць. Доўгачаканую перамогу сустрэў у Чэхаславакіі. Адтуль Аляксея Сямёнавіча адправілі ў вучылішча сувязі ў Кіеве, а праз пару месяцаў ён стаў слухачом першай маскоўскай школы Галоўнага ўпраўлення контрразведкі «Смерш». Спецпадраздзяленні «смерш» пачалі фарміравацца яшчэ ў 1943 годзе для барацьбы з нямецкімі бандамі, якія пасля адступлення хаваліся на тэрыторыі Савецкага Саюза. Аляксей Сямёнавіч распачаў вайну супраць іх зверстваў у сярэдзіне 1945 года. Успамінаць пра гэты час яму цяжка, кажа, што вельмі рэальна адлюстроўвае падзеі таго часу і дзейнасць «смерша» фільм беларускага рэжысёра Міхаіла Пташука «У жніўні 44-га».

З ліпеня 1946-га па верасень 1962-га Нагачын служыў ва Упраўленні КДБ па Гродзенскай вобласці на пасадзе аператыўнага работніка ў званні капітана, адначасова скончыў Універсітэт марксізму-ленінізму. У 1952 годзе ажаніўся са сваёй зямлячкай Нінэль Княжаскай.

У 1962 годзе ў званні падпалкоўніка Аляксей Нагачын быў залічаны ў запас. Але праз пару месяцаў яму прапанавалі пасаду картатэтчыка ў аддзяленні аператыўнай інфармацыі і вышуку інфармацыйнага цэнтра УУС Гродзенскага аблвыканкама, і ён адразу пагадзіўся.

У «ахову» Аляксей Сямёнавіч прыйшоў у лістападзе 1972-га на пасаду інжынера па тылавым забеспячэнні і «падняўся» да загадчыка гаспадаркай аб'яднання «Ахова» пры МУС Рэспублікі Беларусь.

Добрых успамінаў пра Аляксея Сямёнавіча вельмі шмат ва ўсіх, хто сутыкаўся з ім па працы, ды і ў жыцці. Сёння на яго раўняюцца, бяруць прыклад маладыя пакаленні «ахоўнікаў».

Напярэдадні 65-годдзя Перамогі ў Брэсцкім абласным Дэпартаменце аховы стартавала акцыя «Па франтавых дарогах Перамогі...». Намечаны шэраг мерапрыемстваў: сустрэчы асабовага складу з удзельнікамі Вялікай Айчыннай вайны, наведванне іх дома з аказаннем матэрыяльнай і маральнай падтрымкі, вечары-ўспаміны ва ўсіх рэгіянальных аддзелах пад агульнай назвай «Успомнім мы пяхоту і родную роту», агляд-конкурс фотаработ «І памятае свет выратаваны», выстава дзіцячага малюнка «Свет вачыма дзяцей». Пасля заканчэння ўсіх этапаў акцыі будзе выпушчаны буклет з апісаннем жыццёвых гісторый і баявых подзвігаў ветэранаў, якія ў мірны час звязалі сваё жыццё са службай аховы.

У кожнага падраздзялення Брэстчыны ёсць пра каго расказаць у рамках нашага спецвыпуску. Але мы вырашылі спыніцца на Кобрынскім аддзеле Дэпартамента аховы. Менавіта тут працавалі вартаўнікамі дзве цудоўныя і гераічныя жанчыны, якія прайшлі па дарогах Вялікай Айчыннай — Ганна ДЗЕНІСЕНКА і Аляксандра ТАНКУШЫНА.

ДЫВЕРСАНТ ЧЫГУНКІ

Нарадзілася Ганна Раманаўна 5 лютага 1923 года ў в. Сухоўчыцы Кобрынскага раёна ў сям'і марака. Гэтая частка Беларусі ў той час знаходзілася пад уладай Польшчы, таму Ганна скончыла 4 класы польскай школы. Сям'я была вялікая, шасцёра дзяцей — дзве дачкі, чатыры сыны. Бацька служыў у Кранштаце і часта быў у плаванні.

Вайна прыйшла нечакана. Фашысцкія акупанты з неймавернай жорсткасцю апалчыліся супраць мірнага насельніцтва: забіралі ежу, везлі ў Германію маладых жанчын. У Сухоўчыцах быў створаны партызанскі атрад. Ганна ўваходзіла ў склад групы, якая спецыялізавалася па дыверсіях на чыгунцы. Пазней функцыі партызанскага атрада значна пашырыліся, прымушаючы фашыстаў шкадаваць аб тым, што яны прыйшлі на гэтую зямлю. Жылі партызаны ў лесе, у зямлянках. Мясцовасць там балоцістая, што і абцяжарвала ворагу спробы ліквідаваць атрад.

Самым складаным і адказным заданнем Ганна Дзенісенка лічыла дзяжурства на аэрадроме, калі патрабавалася дакладнасць у каардынацыі дзеянняў пілотаў, каб не адбылася аварыя, ды і ахова самалётаў і грузаў — справа адказная.

У атрадзе Ганна Раманаўна пазнаёмілася з будучым мужам Сяргеем. Хлопец быў родам з Кобрына, вайна заспела яго ў вёсцы, куды ён прыехаў да сваякоў. Сяргей застаўся ваяваць у атрадзе. Пасля цяжкага ранення ў час баёў за вызваленне Беларусі быў накіраваны ў Брэсцкі ваенны шпіталь, але так моцна спадабалася яму Ганна, што ён уцёк проста з санітарнай машыны і на спадарожных дабраўся да вёскі... сватацца, каб ніхто не паспеў перахапіць ненаглядную. Праз месяц згулялі вяселле, а неўзабаве нарадзіўся і сын.

Пасля вайны Ганна Раманаўна паступіла на працу ў аддзел пазаведамаснай аховы пры Кобрынскім РАУС, а пасля і ў Кобрынскі гарадскі аддзел Аб'яднання «Ахова» пры МУС Рэспублікі Беларусь. Шмат гадоў несла вартавую службу на прадзільна-ткацкай фабрыцы. Былыя саслужыўцы, сустракаючы, з задавальненнем кантактуюць з ёй. Яшчэ б — калі размаўляеш з гэтай мілай жанчынай, трапляеш у атмасферу дабрыні і спагады. А яшчэ ў Ганны Раманаўны ёсць 3 баявыя ордэны і мноства юбілейных медалёў у азнаменаванне Вялікай Перамогі.

ГУБЛЯЛА ФРАНТАВЫХ СЯБРОВАК ПА «ДАРОЗЕ ЖЫЦЦЯ»

Аляксандра Іванаўна Танкушына нарадзілася ў 1921 годзе ў Кашпірскім раёне Ленінградскай вобласці. Калі ёй споўнілася 7 гадоў, яе аддалі на выхаванне да цёткі, якая жыла ў горадзе Ціхвін, паколькі ў вёсцы панавала галеча і разруха. Там пайшла ў школу, якая знаходзілася за 19 км ад дома. Марыла стаць урачом, але з-за беднасці сям'і пасля заканчэння 8 класаў давялося пакінуць вучобу і пайсці працаваць афіцыянткай у буфет.

Усё жыццё перавярнула вайна. 20-гадовая дзяўчына па волі лёсу апынулася на Волхаўскім фронце на пасадзе кладаўшчыка харчовага склада пры 844-м батальёне. Здавалася б, пасада цалкам тылавая, але Аляксандра не цуралася ваеннай справы. Яна актыўна ўдзельнічала ў абароне Ленінграда, у начным будаўніцтве дарог. Успамінаючы Ленінград, Аляксандра Іванаўна не можа стрымаць слёз. Памятае як учора, як яна арганізоўвала функцыянаванне «дарогі жыцця», як выстаўляла дзяўчат уздоўж возера на лёдзе з паходнямі ўначы, каб паказваць дарогу транспарту, як машыны правальваліся пад лёд, забіраючы з сабой франтавых сяброўак.

За ўдзел у вызваленні Ленінграда яна ўзнагароджана медалём.

Але вайна не закончылася. Аказалася ў Кёнігсбергу, загадчыцай харчавання часці. Паездкі за прадуктамі ажыццяўляліся па лясах, вузкіх мастах каля абрываў. Аднойчы салдат-кіроўца, які не спаў тры ночы, заснуў за рулём. Машына сарвалася ў абрыў з вялізнай вышыні. З 5 пасажыраў выратавалася толькі Аляксандра. З пераломамі яна змагла прапаўзці каля паўкіламетра да бліжэйшай вёскі, дзе ёй і аказалі першую дапамогу. Гэты дзень яна лічыць другім днём нараджэння. Пасля выпіскі са шпіталя трапіла ў атрад, які накіроўваўся ў Германію.

Пасля заканчэння вайны Танкушына была размеркаваная ў Кобрын, дзе працавала кладаўшчыком вайсковай часці. Тут выйшла замуж за лётчыка-выпрабавальніка. Здавалася, жыццё наладзілася, але не. Праз 8 гадоў яна з дзецьмі на руках засталася адна. Аднак годна выхавала абодвух сыноў. Старэйшы, як і бацька, стаў лётчыкам, цяпер ён палкоўнік запасу. Малодшы — марак — хадзіў у «загранку», цяпер працуе шафёрам.

Аляксандра Іванаўна шмат гадоў працавала вартаўніком аддзела пазаведамаснай аховы пры Кобрынскім РАУС, а пасля ў Кобрынскім гарадскім аддзеле Аб'яднання «Ахова». Акрамя юбілейных медалёў, у яе ёсць тры ордэны за баявыя подзвігі.